

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

insp. Zbigniew MAJ

„Zatwierdzam”

Warszawa, dnia 18.01.2016

Cpc - 110/16

GŁÓWNE KIERUNKI

DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNO – INFORMACYJNEJ W ZAKRESIE OCHRONY PRAW I WOLNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ STRATEGII RÓWNYCH SZANS W POLICJI NA LATA 2016–2018

Miernik do zadania nr 14 w ramach priorytetu 6 zawartego w *Priorytetach i zadaniach priorytetowych Komendanta Głównego Policji na lata 2016-2018*

**Policijni
Pełnomocnicy
ds. Ochrony
Praw Człowieka**

Warszawa, styczeń 2016 rok

Wstęp

Respektowanie praw i wolności człowieka w działaniach Policji stanowi absolutnie niezbędny komponent i wyznacznik funkcjonowania tej formacji w demokratycznym państwie prawa. Wartości te muszą być stale pielęgnowane, a jakość i profesjonalizm działań Policji powinny się stale zwiększać. Dbałość o przestrzeganie praw i wolności człowieka przez policjantów wymaga jednak nie tylko monitorowania oraz kontrolowania postaw i zachowań funkcjonariuszy, ale także opracowywania planów rozwoju ochrony praw człowieka w oparciu o aktualne potrzeby społeczne, opinie ekspertów, wyniki badań, analiz i raportów.

31 grudnia 2015 roku zakończyła się realizacja *Kierunkowej strategii¹ rozwoju systemu ochrony praw człowieka w Policji na lata 2013-2015*. Już w trzecim kwartale 2015 r., biorąc pod uwagę aktualną sytuację polityczną i społeczną w Polsce i na świecie, nawiązano dialog z wieloma instytucjami państwowymi i pozarządowymi oraz rozpoczęto analizę licznych dokumentów o charakterze systemowym; tym samym rozpoczęto prace nad przygotowaniem kolejnego dokumentu o charakterze planistycznym na lata 2016-2018. Podstawą prac koncepcyjnych nad planowaniem dalszych działań w obszarze ochrony praw człowieka stanowiły dwa kluczowe dokumenty: *Strategia działań nakierowanych na przeciwdziałanie naruszeniom praw człowieka przez funkcjonariuszy Policji* opracowana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w 2015 roku we współpracy z innymi podmiotami, w tym Policją oraz *Priorytety i zadania priorytetowe Komendanta Głównego Policji na lata 2016-2018*. Warto wskazać, że dokument opracowany przez MSW (realizowany obecnie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji) przewiduje wielopłaszczyznowe i horyzontalne zadania do wykonania w okresie 2015-2017. Dokument ten stanowi jedną z głównych przesłanek do odejścia od przygotowywania wystandaryzowanych projektów i narzędzi działań Policji na poziomie Komendy Głównej Policji, by nie dochodziło do powielania idei, pomysłów oraz rozwiązań. Opracowany dokument planistyczny stanowi zatem jeden z mierników dla priorytetu Komendanta Głównego Policji na lata 2016-2018, określonego w pkt. 6, w brzmieniu: *Podniesienie jakości i efektywności pracy Policji poprzez sukcesywne podwyższanie kompetencji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników Policji*, a w konsekwencji zadania nr 14: *Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności człowieka oraz strategii równych szans*. Dokument stanowi formę „oczekiwania” na rozwiązania systemowe, w tym w dziedzinie edukacji policyjnej.

¹ Strategia jest tu pojęciem umownym i nie wchodzi w skład dokumentów strategicznych Policji.

Efektom analiz, uwzględniających również unikanie powtarzania zadań ujętych dla Policji w dokumentach organów i instytucji państwowych, rekomendacjach instytucji międzynarodowych, a także organizacji pozarządowych, było przygotowanie dokumentu – miernika, któremu nadano tytuł z priorytetu 6, zadanie 14:

„Główne kierunki działalności edukacyjno- Informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności człowieka oraz strategii równych szans w Policji na lata 2016-2018”.

Dokument opracowano na podstawie informacji pochodzących ze źródeł policyjnych oraz stanowisk Instytucji państwowych i międzynarodowych oraz innych materiałów istotnych dla wyeksponowania zasadniczych aktywności w obszarze ochrony praw człowieka, przewidzianych do realizacji przez Policję w latach 2016-2018.

Wśród przykładowych materiałów źródłowych wymienić należy w szczególności:

1. Informacje pochodzące z oficjalnych raportów, strategii oraz wyników badań Instytucji krajowych i międzynarodowych zajmujących się ochroną praw człowieka.
2. Stanowiska będące wynikiem zapytań skierowanych między innymi do: Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.
3. Wyniki zapytań skierowanych do jednostek Policji oraz biur KGP.
4. Wyniki wewnętrznych raportów, analiz Policji opracowywanych między innymi przez: Biuro Gabinet KGP, Biuro Kontroli KGP, Biuro Spraw Wewnętrznych KGP oraz Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP.
5. Informacje pochodzące z doświadczeń codziennej praktyki policyjnych pełnomocników ds. ochrony praw człowieka.
6. Informacje i doniesienia medialne o podejrzeniu bądź stwierdzeniu niewłaściwych działań funkcjonariuszy Policji.
7. Informacje medialne i publikacje ośrodków badawczych na temat dynamicznie zmieniającej się sytuacji międzynarodowej związanej z konfliktami zbrojnymi, w tym w szczególności społecznych konsekwencji dla Polski nasilonych ruchów migracyjnych będących rezultatem między innymi działalności tzw. Państwa Islamskiego.
8. Analizy roczne wyników działań jednostek Policji i komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, odpowiedzialnych za Realizację *Kierunkowej strategii rozwoju systemu ochrony praw człowieka w Policji na lata 2013-2015*.

Analiza informacji pochodzących z jednostek terenowych Policji i komórek organizacyjnych KGP wykazała, że dzięki wdrożeniu ogólnopolskich kierunków pracy na lata 2013-2015 wystandardyzowane zostały cele działań w sferze szeroko rozumianej ochrony praw i wolności człowieka. Możliwość dokonania kompleksowej analizy informacji na poziomie centralnym na temat dynamiki i jakości pracy jednostek terenowych i zaangażowanych biur KGP w obszarze praw człowieka, dała asumpt do wymiany dobrych praktyk pomiędzy garnizonami. Pozyskane z analiz informacje stanowiły źródło dzielenia się materiałem także z komórkami organizacyjnymi KGP i organizacjami pozarządowymi. Pozyskany materiał sprawozdawczy, choć świadczy o różnej dynamice działań jednostek Policji i komórek organizacyjnych KGP, a także tzw. pionowego zaangażowania w realizację kierunków (zbyt duża koncentracja pracy na policyjnych pełnomocnikach ds. ochrony praw człowieka przy niewystarczającym udziale innych pionów i jednostek niższego szczebla), to jednak pozwala na sformułowanie tezy o efektywnej i satysfakcjonującej realizacji kierunków w latach 2013-2015. Zasadnym jest jednakże wskazanie, że obszarem, który nie został należycie wyeksponowany w przedmiotowym dokumencie planistycznym była etyka zawodowa w środowisku policyjnym, uwzględniającym również personel cywilny Policji. Skutkiem tego, działania edukacyjno-informacyjne nie posiadały należytej dynamiki, efektywności i zasięgu działania. Opracowanie kierunków na lata 2016-2018 uwzględnia zatem dziedziny, które nie zostały wystarczająco zaakcentowane w dokumencie na lata 2013-2015, w tym wspomniany, niezwykle istotny obszar etyki zawodowej).

Niezbędnym jest wskazanie, że adresatami głównych kierunków działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności człowieka oraz strategii równych szans w Policji na lata 2016-2018 są zarówno policjanci, jak i pracownicy cywilni Policji.

Główne kierunki działalności edukacyjno- informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności człowieka oraz strategii równych szans w Policji na lata 2016-2018

(P 6/Z 14)

KIERUNEK I

Doskonalenie wewnętrznych działań edukacyjno-informacyjnych mających wpływ na profesjonalizację wykonywanych przez Policję czynności w aspekcie przestrzegania praw i wolności człowieka, etyki zawodowej oraz równego traktowania.

Zadania:

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie upowszechniania zaleceń i rekomendacji międzynarodowych oraz krajowych instytucji stojących na straży ochrony praw i wolności człowieka, a także prowadzenie działalności edukacyjnej w oparciu o orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, głównie pod kątem tzw. wyroków niewykonanych.
2. W zakresie posiadanych kompetencji, wdrażanie efektów wypracowanych w ramach realizacji *Strategii działań nakierowanych na przeciwdziałanie naruszeniom praw człowieka przez funkcjonariuszy Policji.*
3. Kontynuowanie realizacji warsztatów dla kadry kierowniczej szczebla miejskiego, rejonowego oraz powiatowego pn. „*Prawa człowieka w zarządzaniu Policją*”.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych w obszarze ochrony praw i wolności człowieka, w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne.
5. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych w obszarze etyki zawodowej w kontekście praw i wolności człowieka, w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne.
6. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu równego traktowania oraz tworzenia środowiska równych szans w Policji, w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne.
7. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu praktycznych aspektów ochrony tzw. sygnalistów oraz walki ze środowiskową złą kulturą w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne.
8. Prowadzenie postincydentalnych działań edukacyjnych, stanowiących szybką i skuteczną reakcję na ujawnione lub domniemane przypadki tortur oraz innych form niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.
9. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu niepełnosprawności, w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne oraz wypracowanie procedury w sprawie kontaktów Policji z osobami z niepełnosprawnością.
10. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu wielokulturowości, w oparciu o autorskie lub dostępne narzędzia edukacyjne i informacyjne.
11. Wprowadzenie do tematyki szkoleniowo-informacyjnej problematyki bezdomności.

12. Kontynuowanie działań edukacyjnych i informacyjnych uwrażliwiających policjantów i pracowników Policji na problematykę m.in.: uchodźstwa, postaw humanitarnych, różnorodności, tolerancji i działań antydyskryminacyjnych, a także tzw. przestępstw i incydentów popełnianych z nienawiści.
13. Reagowanie na doraźnie zidentyfikowane potrzeby szkoleniowe oraz inspirowanie działań edukacyjnych z zakresu ochrony praw i wolności człowieka, etyki zawodowej i równego traktowania poprzez nawiązywanie kontaktów roboczych z komórkami organizacyjnymi jednostek Policji oraz podmiotami zewnętrznymi, a także prowadzenie przedsięwzięć edukacyjnych na podstawie dostępnych źródeł, m.in.: postępowań skargowych, wyników postępowań dyscyplinarnych, prawomocnych orzeczeń sądów i trybunałów, raportów, analiz, wyników badań, rekomendacji itp.
14. Wizytowanie Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz Policyjnych Izb Dziecka i innych pomieszczeń pod kątem warunków w jakich przebywają tam osoby, w tym personel oraz prowadzenie szkoleń dla personelu z zakresu ochrony praw i wolności człowieka w aspekcie praw osób czasowo pozbawionych wolności.
15. Coroczne organizowanie działań edukacyjno-informacyjnych z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka, przypadającego 10 grudnia.
16. Prowadzenie doraźnych konsultacji dla policjantów i pracowników cywilnych Policji w zakresie możliwego naruszenia praw człowieka, etyki zawodowej lub zasady równego traktowania.
17. Współpraca w zakresie prowadzenia i aktualizowania strony poświęconej prawom człowieka na portalu internetowym prowadzonym przez jednostkę Policji, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia edukacyjnej formuły strony z zakresu praw człowieka, etyki zawodowej oraz równego traktowania.

KIERUNEK II

Doskonalenie zewnętrznych działań edukacyjno-informacyjnych mających wpływ na profesjonalizację wykonywanych przez Policję czynności w aspekcie przestrzegania praw i wolności człowieka, etyki zawodowej i równego traktowania

Zadania:

1. Prowadzenie współpracy edukacyjno-informacyjnej z administracją publiczną, uczelniami oraz organizacjami pozarządowymi w celu wypracowywania najlepszych praktyk dla zapobiegania wszelkim formom naruszeń praw człowieka, etyki zawodowej przez policjantów i pracowników Policji.
2. Współpraca w zakresie działalności edukacyjno-informacyjnej z administracją publiczną, uczelniami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi w celu wypracowywania najlepszych praktyk dla zapobiegania wszelkim formom agresji stosowanej wobec policjantów.
3. Kontynuacja wielostronnej współpracy w zakresie zapobiegania przestępstwom motywowanym nienawiścią i uprzedzeniami społecznymi.

4. Bieżące gromadzenie oraz opracowywanie do celów edukacyjnych informacji na temat zdarzeń, zjawisk i przestępstw dotyczących problematyki dyskryminacji oraz niewłaściwych działań Policji, a także inicjowanie na tej podstawie doraźnych przedsięwzięć edukacyjnych dla środowiska policyjnego w zakresie walki i zapobiegania negatywnym stereotypom oraz przemocy motywowanej uprzedzeniami i nienawiścią.
5. Inicjowanie współpracy i utrzymywanie stałego kontaktu z przedstawicielami mniejszości społecznych, organizacjami pozarządowymi i instytucjami państwowymi działającymi na rzecz mniejszości społecznych.
6. Wypełnianie roli lokalnego koordynatora do spraw prowadzenia wizytacji przez Krajowy Mechanizm Prewencji przy Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Komitet Przeciwko Torturom (CPT).

Zarządzanie realizacją Kierunków:

1. Zarządzanie realizacją *Kierunków* na poziomie centralnym powierza się pełnomocnikowi KGP ds. Ochrony Praw Człowieka.
2. Zarządzanie *Kierunkami* na poziomie wykonawczym powierza się pełnomocnikom Komendantów Wojewódzkich Policji, Komendanta Stołecznego Policji, Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji oraz komendantów szkół policyjnych ds. ochrony praw człowieka.
3. Integralną częścią *Kierunków* jest Harmonogram działań, stanowiący załącznik do *Kierunków*.
4. Do współpracy w zakresie realizacji *Kierunków* wyznacza się kierowników wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Policji.
5. Sprawozdawczość z realizacji kierunków opracowywana będzie według wystandardyzowanego formularza sprawozdawczego przekazywanego do pełnomocnika KGP ds. ochrony praw człowieka. Do 30 stycznia 2017 r. za 2016 r., do 30 stycznia 2018 r. za 2017 r. i do 15 grudnia 2018 r. za działania w 2018 r. Ocena realizacji poszczególnych zadań będzie miała charakter ilościowo-jakościowy polegający na ocenie ilości przedsięwzięć wraz z krótką charakterystyką celu i przebiegu działania oraz założonymi i osiągniętymi efektami. Ocena stanu realizacji *Kierunków* wraz z rekomendacjami przedkładana będzie za każdy rok Komendantowi Głównemu Policji do akceptacji.
6. Porównawczy charakter analizy wyników działań jednostek Policji i komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji może zostać zarządzony wyłącznie na polecenie Komendanta Głównego Policji.

mi. Insp. Krzysztof Łaszkiewicz